

İşrak Namazı Kuşluk Namazının Aynı Mıdır, Yoksa Ondan Ayrı Bir Namaz Mıdır?

ءُوذْ بِاللَّهِ مِنْ أَلْشَيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدِ وَآلِهِ اَجْمَعِينَ

Bazı kimseler, Tasavvuf yolunun yolcularını câhillik ile ithâm ederek, İşrâk ve Kuşluk namazı diye iki ayrı namaz olmadığını bunların aynı olduğunu iddiâ ederler. Evet, geçmişteki âlimlerin hemen hemen hepsi -böylesi bir karalamaya gitmeden- hakîkatîn bu olduğunu, yani ikisinin bir namaz olduğunu söyleyler. Ancak, aşağıda da geleceği üzere, **Hazret-i Ali** radîyellâhu anhu ve kerremellâhu vechehû efendimiz ile **İmâm Dârimî** (zîmnen), **Hâfiż Süyûtî** ve **Muhaddis Ali el-Müttakî** ise açıkça bunların iki ayrı namaz olduğu kanâatinde-olduklarını beyân etmektedirler.

Allâme Muhaddis Muhammed Zekeriya Kandehlevî şöyle diyor:

Fâkihlerin, muhaddislerin ve sülük meşâyîhînîn kitâblarını mütalaa etmekle günâhlara mübtelâ olmuş şu kula zâhir olan bunların bir namaz olduğunu söyleyebiliriz. Fâkihler ve muhaddislere göre ilk vaktinin güneşin (bir mîzrak boyu) yükselmesi, son vaktinin de zevâl vakti olduğu Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bu vakitten değişik saatlerde bunu edâ ettiğidir.

Sûlûk (Tarîkat) meşâyîhîna göre ise o iki namazdır. Bu iki taneden birisi **İşrâk** namazı diye isimlendirilir ki vakti güneşin doğ-masından ve kerahat vaktinin çıkışından itibaren gündüzün dörtte birine kadardır. İkincisi **Duha**/ kuşluk namazıdır ki, vakti gündüzün dörtte birinden zevâle kadardır.

Buna dâir en açık bür-hânlardan birisi de Seyyidü't-Taife Ali radîyallâhu anhu'dan Şemâ'il-i Tirmizî'de yapılan rivâyettir:

Tirmizî, (Hazret-i) Ali radîyal-lâhu anhu'dan şöyle rivâyet etmiştir:

□Güneş burada (doğu tarafında), ikinci vaktinde burada (batıda) bulunduğu şekildeki gibi (ufuktan bir mîzrak boyu yüksekte) olunca, Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem iki rekat namaz kıladı. Güneş şurada (doğu tarafında), öğle vaktinde burada bulunduğu şekildeki gibi (zevâl yerinden batı tarafına olan uzaklığa kadar oradan doğu tarafında) olunca (güneş zevâlden/tam tepe noktasında olmasından yaklaşık bir mîzrak boyu aşağıda, yani doğu yanında bulununca) da dört rekat namaz kıladı.)[\[1\]](#)

Bu hadîs iki rekat ve dört rekatın iki ayrı namaz olduğu husûsunda bir **nass gibidir**.[\[2\]](#)

Kuşluk namazının vaktine gelince... Ali radîyallâhu anhu, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in iki vakitte kuşluk kıldığını birinci vaktin güneş işrak vaktinde olduğu ve bir mîzrak boyu miktarı yükseldiği zamanda kalkar iki rekat namaz kıladı. Bu namaz Nakşibendîyye sâdâtı meşâyîhi-mızîzin katında **işrak namazı** diye isimlendirilmiştir. İkinci vakit, güneş iyice yayıldığı, semânının dörtte birinde olduğu zaman dört rekat

kıldırı.

Irâkî, bunu **Tirmizî**, **Nesâî** ve **İbnü Mâce** Hazreti Ali radiyallâhu anhu hadîsinden rivâyet etmişlerdir, dedi.[\[3\]](#) (**Kandehlevî'nin sözü bitti.**)

Muhaddis ve Fakîh Yûsuf el-Bennûrî rahimehullah da Tirmizî Şerhi **Me'ârifu's-Sünen**'de, Şeyhi **Enver Şâh el-Keşmîrî** rahime-hullah'dan, Fukahâ ve Muhaddislere göre bu iki namazın aslında bir namaz olduğunu, **Süyûtî** ve **Aliyyü'l-Muttakî**'nin ise iki ayrı namaz olduğu kanaatinde olduklarını aktardı. **Bennûrî** sonra da şöyle demiştir: Sûfîlerin çoğuna göre bunlar (Kuşluk ve İşrâk namazları) iki ayrı namazdır. **Dârimî** Sünen'inde **Duhâ Namazı** için müstakil bir başlık kullandığı gibi, **Gündüzün Evvelinde Dört Rek'at Namaz** şeklinde ayrı bir başlık da atmıştır. (**Dârimî**'nin) bu yaptığı, (0'nun şu) iki namazı ayrı namazlar kabûl ettiğini göstermektedir.[\[4\]](#) (**Yûsuf el-Bennûrî**'den **Nakil Bitti.**)

Böylece bir daha ortaya çıkmış oldu ki, Nakşibendî büyüklerimiz -kaddesellâhu ervâhahüm ve esrârehüm- hazarâtının ameli, -Fıkıh ve Hadîs âlimleri de dâhil- kâmil Mü'minlerin içinde Sünnet'e en çok uymakta olan bir ameldir. Hamdolsun...

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْ سِيدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَيْ إِلَهِ وَصَبِّهِ كُلُّمَا ذَكَرَهُ
الذَا كَرُونَ وَغَفَلَ عَنْ ذَكَرِهِ الْغَافِلُونَ وَ إِلَّا حَمْدُ اللَّهِ رَبِّ
الْعَالَمَيْنَ

[1] Aliyyü'l-Kârî, **Cem'ü'l-Vesâ'il fi Şerhi's-Şemâil**: 2/103

[2] Ali radiyallâhu anhu efendimizin şu sözünden onu duyan herkes tarafından bunların ayrı namazlar olduğu düşünmeden anlaşıldığı için **Zâhir**dir/açıklıdır ve kesindir; bu yüzden iki namazın ayrı olduğunu anlatmak için söylenilip söylenmediği tam bilinmediğinden, ancak bunun için olma ihtimâlinin yüksek olduğundan "Nass gibidir" ifâdesi kullanılmıştır.

[3] Muhammed Zekeriyyâ, **Lâmi'u'd-Derârî 'Alâ Câmi'i'l-Buhârî**: 2/92

[4] **Yûsuf el-Bennûrî**, **Tirmizî Şerhi Me'âri fu's-Sünen**: 4/266